

Witgangspunten coalitievorming gemeenteraadsverkiezing 2018

(22 maart 2018)

Voorwoord

Aan alle fractievoorzitters,

De gemeenteraadsverkiezing hebben plaatsgevonden en de uitslagen zijn bekend. De coalitieonderhandelingen gaan van start.

Document Uitgangspunten coalitievorming

Voraf procesafspraken maken geeft iedere partij houvast over het verloop van het proces. Het voorkomt 'gedoe', maakt het proces transparanter en bevordert het democratisch gehalte van het proces. Het document Uitgangspunten coalitievorming is een ambtelijk advies omtrent het op handen zijnde coalitieproces. Met dit document doen wij een voorzet voor procesafspraken. Met nadruk is dit een voorstel en willen we het proces niet voorschrijven. De afspraken hebben in deze fase een voorlopige status. Het is uiteraard aan de formerende partijen om, bij de start van de onderhandelingen, te bepalen of zij zich conformeren aan deze uitgangspunten.

Ons voorstel voor de uitgangspunten coalitievorming 2018 zijn hieronder benoemd en worden vervolgens toegelicht.

In een bijeenkomst op dinsdag 16 januari 2018 is het document besproken met de lijsttrekkers. De gemaakte opmerkingen zijn verwerkt in deze tweede versie en in de definitieve versie van 22-3-2018.

Met vriendelijke groet,

Annette van Hussel, gemeentesecretaris

Jelle Hekman, griffier

Uitgangspunten

De voorgestelde uitgangspunten zijn:

1. **Alle partijen wordt de mogelijkheid tot reflectie op de verkiezingsuitslag geboden.**
2. **De grootste fractie (in stemmenaantal) neemt de initiatiefrol bij de coalitievorming.**
3. **Het resultaat van de onderhandelingen wordt vastgelegd in een coalitieakkoord.**
4. **De bijeenkomsten in het kader van de onderhandelingen worden voorgezeten door een externe voorzitter. Deze wordt aangewezen door de formerende partijen. Deze voorzitter heeft de rol van informateur en later formateur. De inhoudelijke onderhandelingen vinden in principe in beslotenheid plaats.**
5. **Het streven is zo transparant mogelijk te zijn over de onderhandelingen en de voortgang daarvan, zonder dit proces te schaden. In diverse stadia van de onderhandelingen wordt tussentijds extern gecommuniceerd. Hierover worden vooraf heldere afspraken gemaakt.**
6. **De informateur/formateur informeert gedurende het proces de niet bij de onderhandelingen betrokken lijsttrekkers en de burgemeester over de voortgang.**
7. **Het coalitieakkoord wordt breed gepresenteerd, met een scala aan middelen, zoals een persconferentie, inzet van video, social media, RTV Stichtse Vecht, e.d.**
8. **De selectie van de wethouders kandidaten vindt in beslotenheid plaats door de coalitie.**
9. **Ondersteuning van het proces geschiedt door de griffie en een team van strategisch adviseurs.**

Toelichting uitgangspunten

1. **Reflectie op uitkomsten gemeenteraadsverkiezing**
In een openbare bijeenkomst kunnen alle de partijen reflecteren op de verkiezingsuitslag.
2. **Initiatiefrol grootste fractie**
De grootste fractie is initiatiefnemer bij de coalitieonderhandelingen. Deze keuze is geheel gebruikelijk en behoeft geen toelichting.
3. **Coalitieakkoord en collegeprogramma**
In het coalitieakkoord worden de plannen en afspraken beschreven voor de komende coalitieperiode. Het akkoord wordt gesloten door de formerende partijen. Het document wordt ter informatie aan de raad gezonden. Tijdens een openbaar raadsdebat kan de raad een reactie geven op het coalitieakkoord en de coalitiepartners bevragen.

Het coalitieakkoord is een document **op hoofdlijnen**. Het college concretiseert dit nader in de vorm van een collegeprogramma. Het collegeprogramma, inclusief een financiële doorrekening, wordt ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Een coalitieakkoord op hoofdlijnen sluit aan bij de behoefte om onderwerpen niet meer “dicht te timmeren,” maar vooral veel ruimte te laten voor nieuwe inzichten en inbreng van de inwoners. In het collegeprogramma beschrijft het college hoe zij de komende periode gaat werken aan de opdrachten vanuit de raad en hoe zij daarover verantwoording aflegt.

N.B. Het opstellen van een raadsprogramma wordt ambtelijk afgeraden. De politieke verscheidenheid in de samenstelling van de raad zal een gedragen raadsprogramma

aanzienlijk bemoeilijken en staat soms haaks op het dualistisch stelsel. Om dan toch binnen een raad overeenstemming te bereiken over de inhoud van een raadsprogramma, zal heel wat water bij de politieke wijn moeten worden gedaan. In 2014 is derhalve het raadsprogramma niet vastgesteld.

4. Keuze voor een voorzitter van buiten

Deze voorzitter is geen onderhandelaar, alleen technisch voorzitter. De voorzitter wordt informateur/formateur genoemd. Door de keuze voor een externe voorzitter kunnen alle partijen zich geheel op de inhoud van de onderhandelingen richten en is de zorg voor het proces elders belegd. De ervaringen hiermee zijn (ook bij andere gemeenten) positief. De transparantie naar partijen onderling wordt bevorderd en een mogelijk verwijt van politieke machtssturing wordt hiermee voorkomen. De externe voorzitter wordt aangewezen door de grootste partij.

5. Onderhandelingen openbaar of besloten

Het is belangrijk vooraf na te denken over de wijze waarop informatie wordt verstrekt over de voortgang van het onderhandelingsproces. Transparantie en openheid zijn belangrijk, maar mogen de onderhandelingen niet in de weg staan. Ervaringen bij andere gemeenten leren dat een combinatie van open en besloten bijeenkomsten goed werkt.

De aftrap van de onderhandelingen kan plaatsvinden in een **openbare bijeenkomst op zaterdag 24 maart, 10.00 uur in de Breukelenzaal van Boom en Bosch**. De lijsttrekkers zijn hier woordvoerder en nemen een secondant mee.

In de openbare gemeenteraad van 29 maart wordt de nieuwe raad geïnstalleerd. In de agenda voor deze bijeenkomst is (onder voorbehoud) aangegeven dat de fracties 3-5 programmapunten noemen die in de raadsperiode belangrijk zijn.

De inhoudelijke onderhandelingen zelf vinden **in beslotenheid** plaats. Op deze wijze hebben de onderhandelaars de handen vrij om in te brengen wat zij willen, op het moment en de wijze die hen goeddunkt. Als er tussentijds resultaten zijn te melden wordt dat gedaan met een persbericht of -conferentie.

Na afloop van het onderhandelingsproces vindt in een openbaar debat verantwoording plaats over het proces en worden de uitkomsten van het coalitieakkoord besproken in de raad. Vooralsnog is hiervoor een reservering opgenomen op dinsdag 24 april 2018.

6. Informatierol voorzitter

De informateur/formateur kan besluiten om de niet betrokken fractievoorzitters te informeren over de voortgang. De burgemeester wordt conform de Gemeentewet frequent geïnformeerd en wordt in de gelegenheid gesteld commentaar te geven op het concept coalitieakkoord.

7. Presentatie coalitieakkoord

Na een periode van relatieve stilte 'naar buiten' is het gepast om het resultaat – het coalitieakkoord - te presenteren aan de raad. Nadat de raad is ingelicht, wordt middels een persconferentie de media geïnformeerd. De informateur/formateur doet samen met de onderhandelaars verslag van het verloop van de onderhandelingen. Ook worden alle mogelijke andere media en kanalen ingezet.

8. Selectie wethouders kandidaten

De fracties doen de selectie van de wethouders kandidaten in eerste instantie zelf, inclusief een integriteitstoets. Daarna worden de kandidaten besproken in de coalitie. Benoeming vindt uiteraard plaats door de raad. In de raadsvergadering waarin dit aan de orde is, kunnen de kandidaat wethouders door de hele raad worden bevestigd.

Bij de selectie van wethouders kandidaten wordt steeds meer aandacht besteed aan integriteit. Natuurlijk zal dit deel uitmaken van het onderzoek door de eigen fractie, maar ook de burgemeester zal hier aandacht aan besteden. De burgemeester is op grond van de Gemeentewet hoeder van de integriteit en is daarom opdrachtgever voor een onafhankelijk onderzoek naar de integriteit van kandidaat wethouders.

De burgemeester zal zijn bevindingen bij de raad kenbaar maken en meldt of er mogelijke beletsels zijn voor benoeming.

9. Ondersteuning proces door griffie en ambtelijke organisatie

De onderhandelaars en de technisch voorzitter worden tijdens de coalitievorming ambtelijk ondersteund. Deze ondersteuning wordt geboden door de griffie en ambtelijke organisatie.

Zeker als het gaat om de concrete inhoud is de ambtelijke organisatie, bij uitstek in staat om goede inhoudelijk ondersteuning te bieden. Tijdens dit deel van het proces is het mogelijk dat de beoogde coalitiepartijen op thema's ad hoc werkgroepjes formeren. De secretaris zorgt dan voor de ambtelijke ondersteuning en de griffier voor de logistiek en verslaglegging.

Griffie en ambtelijke organisatie zijn voornemens om in het gehele proces gezamenlijk op te trekken, waarbij de griffie leidend is in de informatiefase en de ambtelijke organisatie tijdens de formatiefase.

Maarsen, 19 maart 2018.